# Αξίωση αποζημίωσης από τον δράστη

Λουξεμβούργο

**Πώς μπορώ να αξιώσω αποζημίωση ή άλλη έννομη προστασία/ικανοποίηση από τον δράστη στο πλαίσιο δίκης (ποινικής διαδικασίας) και σε ποιον θα πρέπει να απευθύνω τη σχετική αξίωσή μου;**

Υπάρχουν διάφοροι τρόποι διεκδίκησης αποζημίωσης από τον δράστη αξιόποινης πράξης.

Προκειμένου να κληθεί το ποινικό δικαστήριο να αποφασίσει σχετικά με την αποζημίωση, το θύμα πρέπει υποχρεωτικά να συμμετάσχει στην ποινική δίκη δηλώνοντας παράσταση πολιτικής αγωγής και να αξιώσει από τον δράστη δίκαιη αποζημίωση, σε περίπτωση που αυτός κριθεί ένοχος. Το θύμα δεν υποχρεούται να παραστεί στην ακροαματική διαδικασία. Μπορεί να εκπροσωπηθεί από δικηγόρο και να προβάλει τις αξιώσεις του γραπτώς πριν από την ακροαματική διαδικασία.

Εξάλλου, ο τροποποιημένος νόμος της 12ης Μαρτίου 1984 σχετικά με την αποζημίωση ορισμένων θυμάτων σωματικής βλάβης που έχει προκληθεί από αξιόποινη πράξη προβλέπει δικαίωμα αποζημίωσης βαρύνουσας τον κρατικό προϋπολογισμό υπέρ ορισμένων θυμάτων αξιόποινων πράξεων. Πρόκειται για σημαντικό μέτρο υπέρ των θυμάτων στις περιπτώσεις στις οποίες ο δράστης της επίθεσης είτε δεν ταυτοποιήθηκε, είτε ταυτοποιήθηκε μεν, αλλά διαφεύγει, είτε είναι αφερέγγυος. Γι' αυτόν τον σκοπό, το θύμα πρέπει να υποβάλει αίτημα αποζημίωσης στον Υπουργό Δικαιοσύνης, ο οποίος θα αποφανθεί εντός έξι μηνών.

Το κράτος οφείλει να καταβάλει αποζημίωση μόνο εάν το θύμα δεν μπορεί να λάβει πραγματική και επαρκή αποζημίωση με κανέναν άλλο τρόπο *(π.χ. από τον δράστη, από οργανισμό κοινωνικής ασφάλισης ή από προσωπική ασφάλιση)*.

Στις περιπτώσεις στις οποίες το θύμα αποζημιώνεται από το κράτος, το θύμα εξακολουθεί να έχει τη δυνατότητα να παρασταθεί ως πολιτικώς ενάγων και να αξιώσει από τον δράστη πρόσθετα ποσά, εάν θεωρεί ότι η αποζημίωση είναι ανεπαρκής. Σ' αυτήν την περίπτωση, το θύμα υποχρεούται να ενημερώσει το δικαστήριο σχετικά με το γεγονός ότι έχει υποβάλει στο κράτος αίτηση αποζημίωσης ή ότι έχει λάβει την εν λόγω αποζημίωση από το κράτος.

**Σε ποιο στάδιο της ποινικής διαδικασίας θα πρέπει να εγείρω την αξίωσή μου;**

Το θύμα έχει το δικαίωμα να παρασταθεί ως πολιτικώς ενάγων μέσω επιστολής που αποστέλλει στον ανακριτή, με την οποία τον ενημερώνει εγγράφως ότι παρίσταται ως πολιτικώς ενάγων για να αξιώσει αποζημίωση για τη ζημία που υπέστη. Η εν λόγω αξίωση μπορεί να προβληθεί οποτεδήποτε κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Το θύμα μπορεί επίσης να παρασταθεί ως πολιτικώς ενάγων και κατά την ακροαματική διαδικασία του ποινικού δικαστηρίου. Ωστόσο, πρέπει να επισημανθεί ότι, σε περίπτωση που το θύμα αποφασίσει να παρασταθεί ως πολιτικώς ενάγων πριν από την ακροαματική διαδικασία, δεν θα είναι πλέον σε θέση να καταθέσει ως μάρτυρας.

Ελλείψει δήλωσης παράστασης πολιτικής αγωγής και προβολής αξίωσης από το θύμα, το ποινικό δικαστήριο δεν θα είναι σε θέση να επιδικάσει αποζημίωση στο θύμα αυτεπαγγέλτως.

Ωστόσο, το θύμα που δεν παρίσταται ως πολιτικώς ενάγων στην ποινική δίκη δεν χάνει γι' αυτόν τον λόγο το δικαίωμά του για αποζημίωση. Πράγματι, το θύμα εξακολουθεί να έχει τη δυνατότητα να ασκήσει αγωγή κατά του δράστη ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων, υπό την προϋπόθεση ότι ενεργεί εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας παραγραφής του αστικού δικαίου και ότι αποδεικνύει ότι τα επίδικα πραγματικά περιστατικά συνιστούν αστικό αδίκημα.

Η αίτηση αποζημίωσης που απευθύνεται στον υπουργό Δικαιοσύνης μπορεί να υποβληθεί πριν από τη δικαστική κρίση επί της ποινικής δίωξης. Επιπλέον, η αίτηση πρέπει να υποβληθεί εντός δύο ετών από τον χρόνο κατά τον οποίο συνέβησαν τα πραγματικά περιστατικά. Όταν ο δράστης της αξιόποινης πράξης διώκεται ποινικά και το θύμα παρίσταται ως πολιτικώς ενάγων, η προθεσμία για την υποβολή της άιτησης παρατείνεται και εκπνέει δύο έτη μετά από την έκδοση οριστικής απόφασης του δικαστηρίου που εκδικάζει την ποινική υπόθεση. Εάν το θύμα δεν ασκήσει τα δικαιώματά του ενώπιον του ποινικού δικαστηρίου και η εκδοθείσα απόφαση έχει αποκτήσει ισχύ δεδικασμένου, το θύμα μπορεί να προσφύγει ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων και να επιτύχει την έκδοση απόφασης επί της αστικής αξίωσης. Σ' αυτήν την περίπτωση, η προθεσμία παρατείνεται κατά δύο έτη από τον χρόνο κατά τον οποίο απέκτησε ισχύ δεδικασμένου η δικαστική απόφαση επί της αστικής αξίωσης. Εντούτοις, εάν το θύμα είναι ανήλικος, η αποσβεστική προθεσμία αρχίζει να τρέχει από την ημέρα κατά την οποία το θύμα ενηλικιώθηκε αν οι πράξεις τιμωρούνται ποινικά ή προβλέπονται και τιμωρούνται από τα άρθρα 372, 373, 375 *(περί της προσβολής της γενετήσιας ελευθερίας και περί βιασμού)*, 382-1 και 382-2 *(περί της εμπορίας ανθρώπων)*, 400, 401α, 402, 403 ή 405 *(περί της θανατηφόρας σωματικής βλάβης που δεν θεωρείται ανθρωποκτονία και περί των σκοπούμενων σωματικών βλαβών)* του ποινικού κώδικα του Λουξεμβούργου.

**Τι μπορώ να ζητήσω με την αξίωσή μου και πώς πρέπει να την παρουσιάσω (να δηλώσω ένα συνολικό ποσό και/ή να προσδιορίσω τις επιμέρους ζημίες, τα διαφυγόντα κέρδη και τους τόκους);**

Στο πλαίσιο της ποινικής δίκης, το θύμα πρέπει να περιλάβει στην αίτησή του συγκεκριμένες αξιώσεις, είτε γραπτώς είτε προφορικώς, κατά τη διάρκεια της ακροαματικής διαδικασίας· τίποτε ωστόσο δεν το εμποδίζει να προβάλει τις αξιώσεις του εγγράφως ήδη πριν από την ακροαματική διαδικασία. Σε κάθε περίπτωση, το θύμα πρέπει να αποδείξει την περιουσιακή ζημία που υπέστη μέσω εγγράφων (ιατρικών πιστοποιητικών, τιμολογίων κ.λπ.). Στην πράξη, κατά την ακροαματική διαδικασία, το δικαστήριο εξετάζει καταρχάς τους μάρτυρες και τον κατηγορούμενο προτού εξετάσει τις τυχόν δηλώσεις παράστασης πολιτικής αγωγής. Σ' αυτό το στάδιο, το θύμα, ή ο δικηγόρος του θύματος εξ ονόματος και για λογαριασμό του εντολέα του, δηλώνει παράσταση πολιτικής αγωγής και καταθέτει το έγγραφο που περιέχει τις συγκεκριμένες αξιώσεις στο δικαστήριο, τον εκπρόσωπο της Εισαγγελίας και τους διαδίκους. Το θύμα δεν υποχρεούται να παραστεί στην ακροαματική διαδικασία και μπορεί να εκπροσωπηθεί από δικηγόρο.

Η αίτηση μπορεί να υποβληθεί σε απλό χαρτί, στο οποίο περιέχεται ανάλυση της ζημίας που έχει υποστεί το θύμα (περιουσιακή/οικονομική ζημία και/ή ηθική βλάβη) με ακριβή ποσά. Αν δεν είναι δυνατός ο ποσοτικός προσδιορισμός της ζημίας ή αν το ποσό δεν είναι ακόμη γνωστό, δηλώνεται ότι το ποσό είναι «pm» (προς υπόμνηση).

Στις περισσότερες περιπτώσεις, το δικαστήριο που είναι αρμόδιο να δικάσει τον δράστη της αξιόποινης πράξης καθορίζει, εφόσον κρίνει τον κατηγορούμενο ένοχο, το ποσό της αποζημίωσης που επιδικάζεται στο θύμα προς αποκατάσταση της ζημίας του.

Η ζημία και τα έξοδα που καλύπτονται από την αποζημίωση αντιστοιχούν για το θύμα της αξιόποινης πράξης στα εξής:

***Υλική (μη ψυχική) ζημία:***

ιατρικές δαπάνες λόγω σωματικής βλάβης (ιατρική περίθαλψη — νοσηλεία σε εξωτερικό ιατρείο ή νοσοκομείο, αποκατάσταση)

πρόσθετες ανάγκες ή δαπάνες που οφείλονται σε σωματική βλάβη (π.χ. φροντίδα και βοήθεια, προσωρινή και μόνιμη περίθαλψη, παρατεταμένη φυσιοθεραπεία, προσαρμογή κατοικίας, ειδικά βοηθήματα κ.λπ.)

μόνιμη βλάβη (π.χ. αναπηρία ή άλλη μόνιμη υστέρηση)

διαφυγόντα εισοδήματα κατά τη διάρκεια της ιατρικής περίθαλψης και ύστερα από αυτήν (συμπεριλαμβανομένων των διαφυγόντων εισοδημάτων και της απώλειας ή της μείωσης της ικανότητας βιοπορισμού κ.λπ.)
απώλεια ευκαιρίας
δαπάνες που συνδέονται με νομικές διαδικασίες σχετικές με το συμβάν που προκάλεσε τη ζημία (όπως δικηγορικές αμοιβές, δικαστικά έξοδα)
αποζημίωση για κλοπή ή βλάβη περιουσιακών στοιχείων
***Ψυχική (ηθική) ζημία:***
πόνος και ταλαιπωρία του θύματος
στέρηση της δυνατότητας φυσιολογικού βίου (όταν ένα πρόσωπο δεν είναι πλέον σε θέση να διαβιώνει όπως πριν από την αξιόποινη πράξη)
αισθητική βλάβη (ουλές, απώλεια άκρου ή άλλο)
σεξουαλική βλάβη
Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει πραγματογνωμοσύνη για την εκτίμηση του ακριβούς ποσού σχετικά με τις βλάβες που έχει υποστεί το θύμα. Αυτό γίνεται σε τακτική βάση, ιδίως στην περίπτωση σημαντικής σωματικής βλάβης.
Σ' αυτήν την περίπτωση, το δικαστήριο μπορεί να επιδικάσει προσωρινή αποζημίωση.
Μετά από την πραγματογνωμοσύνη, εκδίδεται απόφαση επί της αστικής αξίωσης, η οποία ορίζει το ποσό της αποζημίωσης.
Το ποσό της αποζημίωσης που μπορεί να καταβληθεί από το Υπουργείο Δικαιοσύνης δεν υπερβαίνει ανώτατο όριο που ορίζεται κάθε έτος με διάταγμα. Για το 2017, το εν λόγω ανώτατο όριο ορίστηκε σε 63 000 EUR.  Ο υπουργός έχει επίσης τη δυνατότητα να καταβάλει προσωρινή αποζημίωση.

**Προβλέπεται συγκεκριμένο έντυπο για τις αξιώσεις αυτές;**

Στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου δεν υπάρχει ειδικό έντυπο για τις αιτήσεις αποζημίωσης.
Οι αιτήσεις υποβάλλονται σε απλό χαρτί.
Όταν πρόκειται για αίτησης αποκατάστασης της ζημίας που απευθύνεται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, το αίτημα συντάσσεται στα γαλλικά, τα γερμανικά ή τα λουξεμβουργιανά και αναφέρει την ημερομηνία, τον τόπο και την ακριβή φύση των πραγματικών περιστατικών.

**Τι είδους αποδεικτικά στοιχεία πρέπει να υποβάλω για τη θεμελίωση της αξίωσής μου;**

Όταν υποβάλλεται αίτηση ενώπιον των δικαστηρίων που εκδικάζουν την υπόθεση, πρέπει να υποβληθούν η δήλωση παράστασης πολιτικής αγωγής και κάθε στοιχείο που αποδεικνύει τη ζημία (βλ. κατωτέρω για συγκεκριμένα παραδείγματα).
Όταν απευθύνεται αίτημα αποζημίωσης στον Υπουργό Δικαιοσύνης, τα δικαιολογητικά που αφορούν τα πραγματικά περιστατικά και τη ζημία που υπέστη το θύμα πρέπει να επισυνάπτονται στη σχετική επιστολή προς υποστήριξη του αιτήματος.
Ενδεικτικά:
αντίγραφο της έγκλησης (έκθεση κατάθεσης) ή απόδειξη της δήλωσης παράστασης πολιτικής αγωγής
αντίγραφο της πρωτόδικης απόφασης ή της έφεσης επί της ποινικής διαδικασίας και της αστικής αξίωσης (εφόσον έχει γίνει δήλωση παράστασης πολιτικής αγωγής)
απόφαση επί των αστικών αξιώσεων (π.χ. μετά από πραγματογνωμοσύνη)
απόδειξη της ζημίας: ιατρικές βεβαιώσεις που προσδιορίζουν τη φύση της σωματικής βλάβης, τη διάρκεια της αδυναμίας εργασίας και, ενδεχομένως, τη φύση των υπολειμματικών βλαβών και τη μόνιμη αναπηρία
δικαιολογητικά για τις ιατρικές δαπάνες που προέκυψαν από τη βλάβη (ιατρική φροντίδα, νοσοκομειακή και εξωνοσοκομειακή περίθαλψη...)
δικαιολογητικό για την υπαγωγή σε οργανισμό κοινωνικής ασφάλισης
δικαιολογητικά για το ποσό τυχόν αποζημίωσης από τον οργανισμό κοινωνικής ασφάλισης
αντίγραφο ασφαλιστηρίου συμβολαίου
δικαιολογητικά για το ποσό τυχόν αποζημίωσης από την ασφαλιστική εταιρεία
δικαιολογητικά για την απώλεια εισοδημάτων κατά τη διάρκεια της ιατρικής περίθαλψης και μετά από αυτή

**Προβλέπεται η καταβολή δικαστικών τελών ή άλλων εξόδων σε σχέση με την αξίωση μου;**

Στο πλαίσιο της ποινικής δίκης, κάθε διάδικος βαρύνεται με τα έξοδα δικηγόρου που του αντιστοιχούν, ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα της δίκης. Ωστόσο, οι διάδικοι σε ένδεια μπορούν να ζητήσουν νομική συνδρομή. Σ' αυτήν την περίπτωση, το κράτος αναλαμβάνει όλα τα έξοδα.
Το θύμα μπορεί επίσης να ζητήσει διαδικαστική αποζημίωση. Το κόστος της πραγματογνωμοσύνης βαρύνει καταρχήν τον κατηγορούμενο.
Για αίτηση αποζημίωσης που απευθύνεται στον Υπουργό Δικαιοσύνης, δεν υπάρχουν συναφή δικαστικά έξοδα.

**Μπορώ να λάβω δωρεάν νομική συνδρομή πριν και/ή κατά τη διάρκεια της διαδικασίας; Μπορώ να λάβω τέτοια συνδρομή αν δεν κατοικώ στη χώρα στην οποία διεξάγεται η δίκη;**

Το θύμα μπορεί να λάβει νομική συνδρομή πριν και/ή κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στο δίκαιο του Λουξεμβούργου, συμπληρώνοντας ένα εθνικό έντυπο που μπορεί να τηλεφορτωθεί από τον ιστότοπο του δικηγορικού συλλόγου Λουξεμβούργου: https://www.barreau.lu/le-barreau/assistance-judiciaire/formulaire-d-assistance-judiciaire. Το έντυπο αυτό πρέπει να συνοδεύεται από δικαιολογητικά που αποδεικνύουν ότι ο ενδιαφερόμενος δεν διαθέτει επαρκείς οικονομικούς πόρους για να καλύψει το κόστος της υπεράσπισής του. Η αίτηση πρέπει να αποσταλεί στον πρόεδρο του δικηγορικού συλλόγου της δικαστικής περιφέρειας στην οποία κατοικεί ο αιτών· ο πρόεδρος του συλλόγου θα αποφασίσει αν θα χορηγήσει ή όχι δικαστική συνδρομή.
Οποιοσδήποτε μπορεί να συμβουλευτεί τις αρχές πληροφόρησης και νομικής διαβούλευσης. Μπορεί να έχει πρόσβαση στην Υπηρεσία Υποδοχής και Νομικής Πληροφόρησης (Service d'Accueil et d'Information juridique) για να λάβει δωρεάν οποιαδήποτε νομική πληροφορία.
https://justice.public.lu/fr/aides-informations/accueil-info-juridique.html

**Σε ποιες περιπτώσεις το ποινικό δικαστήριο θα απέρριπτε ή θα αρνούνταν να αποφανθεί επί της αξίωσής μου κατά του δράστη;**

Σε περίπτωση που το θύμα έχει αξιώσει αποζημίωση και ο δράστης αθωωθεί στο ποινικό δικαστήριο, διότι τα πραγματικά περιστατικά δεν συνιστούν ποινικό αδίκημα, το δικαστήριο θα κρίνει, παρόλα αυτά, αν το παράπτωμα του κατηγορουμένου είναι η αιτία της ζημίας που υπέστη το θύμα. Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, ο κατηγορούμενος καταδικάζεται στην καταβολή αποζημίωσης. Εάν όμως το θύμα δεν αποδείξει την αιτιώδη συνάφεια μεταξύ της συμπεριφοράς του κατηγορουμένου και της ζημίας που αυτό υπέστη, το δικαστήριο θα απορρίψει το αίτημα του θύματος.

**Μπορώ να ασκήσω ένδικα μέσα κατά μιας τέτοιας απόφασης ή να επιδιώξω άλλα μέσα έννομης προστασίας/ικανοποίησης;**

Το θύμα μπορεί να ασκήσει έφεση κατά της απόφασης του ποινικού δικαστηρίου.
Επιπλέον, το θύμα μπορεί να υποβάλει αίτηση αποζημίωσης στον υπουργό Δικαιοσύνης και δικαιούται αποζημίωση σε περίπτωση που ο δράστης της αξιόποινης πράξης δεν καταδικαστεί, υπό την προϋπόθεση ότι ο αιτών είναι θύμα αξιόποινης πράξης και ο δράστης δεν έχει ταυτοποιηθεί ή έχει μεν ταυτοποιηθεί, αλλά διαφεύγει ή είναι αφερέγγυος.
Ελλείψει δίκης και, ως εκ τούτου, ελλείψει ποσού αποζημίωσης ορισθέντος από το δικαστήριο, ο Υπουργός Δικαιοσύνης μπορεί να χορηγήσει κατ' αποκοπή ποσό και/ή να διατάξει πραγματογνωμοσύνη, βαρύνουσα τον ίδιο, για τον προσδιορισμό του ποσού της αποζημίωσης που θα δοθεί στο θύμα.

**Αν το δικαστήριο μου επιδικάσει αποζημίωση, πώς μπορώ να διασφαλίσω ότι η απόφαση θα εκτελεστεί κατά του δράστη και τι βοήθεια μπορώ να λάβω για το διασφαλίσω αυτό;**

Ο ρόλος του ποινικού δικαστηρίου είναι να υπολογίσει την αξία της βλάβης που υπέστη το θύμα· το δικαστήριο δεν παρεμβαίνει στην καταβολή της αποζημίωσης που έχει επιδικαστεί.
Εναπόκειται στο θύμα, μόλις εκδοθεί η οριστική απόφαση, να λάβει μέτρα για να επιτύχει την καταβολή της αποζημίωσης από τον δράστη της αξιόποινης πράξης.
Συνήθως, τη διαδικασία για την καταβολή της αποζημίωσης αναλαμβάνει δικηγόρος, ο οποίος επιδιώκει καταρχάς την οικειοθελή καταβολή της, σε συνεννόηση με τον δικηγόρο του καταδικασθέντος· διαφορετικά, προχωρά σε αναγκαστική εκτέλεση της απόφασης με δικαστικό επιμελητή.
Εάν το δικαστήριο διατάξει αναστολή εκτέλεσης υπό όρους, στους οποίους συμπεριλαμβάνεται η αποζημίωση, ο γενικός εισαγγελέας, ο οποίος είναι υπεύθυνος για την εκτέλεση των ποινών, εξακριβώνει αν ο καταδικασθείς τηρεί την υποχρέωσή του.
Τελευταία επικαιροποίηση: 03/04/2019
Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.